

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Biedroń (spr.)
Sędziowie:	SSA Beata Wolfke - Kobzar SSA Walter Komorek
Protokolant:	Joanna Skuza

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) *E. K., A. K., (...) Spółki Jawnej w O.*

przeciwko *B. B. i M. K.*

o zapłatę

na skutek apelacji obu pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 23 stycznia 2012 r. sygn. akt VI GC 17/11

1. **oddala obie apelację;**

2. **zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej 2700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Opolu na rzecz adw. S. P. kwotę 2700 zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej B. B. z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;**

4. **zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Opolu na rzecz adw. R. G. kwotę 2700 zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej M. K. z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Opolu zasądził solidarnie od pozwanych B. B. i M. K. na rzecz strony powodowej (...) E. K., A. K., (...) spółki jawnej w O. kwotę 170.906,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami (pkt I wyroku) oraz kosztami procesu (pkt II wyroku) tytułem czynszu najmu pomieszczeń znajdujących się w nieruchomości położonej w O. przy ulicy (...) oraz opłat eksploatacyjnych związanych z korzystaniem z wynajmowanych pomieszczeń.

Istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy przedstawiały się następująco:

Pozwane zawarły w dniu 1.03.2010 r. umowę spółki cywilnej, w ramach której miały prowadzić działalność gospodarczą.

W dniu 5.03.2010 r. strony sporu zawarły umowę najmu, na podstawie której strona powodowa przekazała pozwanym do korzystania pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 210,91 m² znajdujące się w nieruchomości położonej w O. przy ulicy (...). Umowa została zawarta na okres 5 lat. Czynsz najmu wynosił 20.000 zł plus VAT i miał być płatny z góry do 5-go każdego miesiąca, nie później niż 7 dni po otrzymaniu faktury. Pozwane były również zobowiązane do ponoszenia kosztów eksploatacyjnych na podstawie bezpośrednich umów z dostawcami. Koszty ogrzewania i ciepłej wody miały być rozliczane według faktycznych kosztów ponoszonych przez stronę powodową, proporcjonalnie do zajmowanej powierzchni użytkowej w budynku w terminie 7 dni od otrzymania faktury wystawionej przez stronę powodową. Pozwane bez zgody powódki nie mogły przebudowywać i adaptować pomieszczeń dla potrzeb związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. W dniu 16.04.2010 r. pozwane objęły wynajęte pomieszczenia w posiadanie. Cała powierzchnia budynku w którym znajdowały się wyjmowane pozwanym pomieszczenia wynosi 640 m². Powódka koszty ogrzewania i koszty energii elektrycznej rozliczała w stosunku do zajmowanej przez pozwane powierzchni, obciążając pozwane 1/3 ogólnej sumy zużycia. Strona powodowa wystawiła pozwanym faktury VAT obejmujące czynsz najmu za okres od 2 czerwca 2010 r. do 14 stycznia 2011 r. w łącznej kwocie 195.400 zł oraz z tytułu kosztów zużycia energii elektrycznej i gazu za okres od 7.07.2010 r. do 22.12.2010 r. w kwocie 4506,61 zł brutto. Odbiór faktur potwierdzała B. S.asystentka pozwanej B. bądź pozwane osobiście. Pozwane nie informowały powódki, że B. S.nie jest uprawniona do odbioru faktur. Wszystkie faktury wystawione przez stronę powodową pozwanej zaksięgowywały i odprowadziły od nich podatek VAT. Na poczet faktur wystawionych przez stronę powodową pozwane zapłaciły 29.000 zł. Pełnomocnik procesowy strony powodowej wzywał pozwane do dobrowolnej zapłaty dochodzonej kwoty. W toku sporu pozwane złożyły oświadczenie o potrąceniu z wierzytelnością której domaga się strona powodowa wierzytelności przysługującej pozwanym z tytułu nakładów poniesionych na wyjmowane pomieszczenia w łącznej kwocie 137.473,32 zł.

Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy uznał, że strona powodowa w oparciu o łączącą strony umowę jest uprawniona do dochodzenia roszczenia o zapłatę czynszu najmu oraz opłat eksploatacyjnych.

Sąd Okręgowy wskazał, że pozwane otrzymały faktury VAT obejmujące czynsz oraz opłaty eksploatacyjne, skoro ujęły je w dokumentacji księgowej. Nadto pozwane były wezwane do zapłaty dochodzonej kwoty przed wytoczeniem sporu przez pełnomocnika procesowego strony powodowej, a termin zapłaty wierzytelności z tytułu czynszu wynika wprost z umowy najmu. W konsekwencji Sąd Okręgowy nie uwzględnił zarzutu niewymagalności dochodzonych wierzytelności.

Sąd Okręgowy nie podzielił też zarzutu, że kwoty z tytułu opłat eksploatacyjnych zostały naliczone w sposób nieprawidłowy. Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwane ujęły faktury z tego tytułu w dokumentacji księgowej i nie zgłaszały żadnych zastrzeżeń co do ich wysokości.

Jeżeli chodzi o zarzut potrącenia, to Sąd Okręgowy wskazał, że do wykazania wierzytelności przedstawionej do potrącenia nie wystarcza przeprowadzenie dowodu z dokumentów przedstawionych przez pozwane, lecz konieczne byłoby przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, a temu sprzeciwia się treść art. 479 14 § 4 k.p.c. Wobec tego, w ramach niniejszego postępowania zarzut ten nie mógł zostać uwzględniony.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu Sąd Okręgowy wydał w oparciu o art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyły obie pozwane.

Pozwana B. B. zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. polegające na ustaleniu, że strona powodowa udowodniła zasadność roszczenia o zapłatę z tytułu dostaw energii elektrycznej, co i gaz, naruszenie art. 479 14 § 4 k.p.c. poprzez uznanie, że przedłożone dokumenty nie stanowią dokumentów „udowodniających” wiarygodność pozwanych, naruszenie art. 479 14 § 2 k.p.c. w zw. z art. 217 i 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego z opinii biegłego do spraw budownictwa, wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu oraz zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu apelacyjnym.

Pozwana M. K. zarzucając naruszenie art. 479 12 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 104 k.c. przez nieuwzględnienie, że strona powodowa nie przedłożyła właściwego wezwania do dobrowolnej zapłaty, naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie, art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że należności z tytułu dostaw energii elektrycznej, co i gazu zostały wyliczone w sposób odpowiadający umowie stron, naruszenie art. 479 14 § 2 k.p.c. poprzez niesłuszne uznanie, że przedstawione dokumenty nie wykazują wiarygodności przedstawionej do potrącenia, wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu, względnie uchylenie wyroku i zwrot pozwu, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacje obu pozwanych okazały się bezzasadne.

Na wstępie rozważeniu podlegają zarzuty naruszenia prawa procesowego podniesione w apelacji pozwanej M. K., która zarzuciła brak wezwania do dobrowolnej zapłaty, co jej zdaniem powinno prowadzić do zwrotu pozwu a nadto podniosła, że Sąd Okręgowy orzekł ponad żądanie naruszając art. 321 § 1 k.p.c. Zarzuty te są oczywiście bezzasadne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego pełnomocnik procesowy jest uprawniony w ramach udzielonego mu pełnomocnictwa procesowego do wezwania dłużnika przed wniesieniem sprawy do Sądu do dobrowolnej zapłaty. Nadto po doręczeniu odpisu pozwu nie można z uwagi na stan zawisłości sprawy dokonać zwrotu pozwu, a zatem nawet gdy pozew jest dotknięty brakami formalnymi – co w niniejszej sprawie nie miało miejsca – nie ma podstaw do dokonania jego zwrotu. Wbrew zarzutom pozwanej w sprawie nie doszło do orzeczenia ponad żądanie o czym świadczy porównanie treści żądania powoda i treści rozstrzygnięcia. Natomiast okoliczność, że powód nie ujął w swoim żądaniu odsetek od wszystkich faktur jakie dołączył do pozwu, w żadnym razie nie daje podstaw do formułowania zarzutu naruszenia art. 321 § 1 k.p.c.

Podnoszone przez pozwane zarzuty dotyczące naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wiązały się z błędną oceną dowodów dotyczących należności z tytułu opłat eksploatacyjnych. Zarzutów tych nie można podzielić. Ustalenia Sądu Okręgowego zostały poczynione w oparciu o prawidłowo zebrany materiał, którego ocena nie narusza reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy trafnie wskazał, że pozwane otrzymywały faktury obejmujące należności za energię elektryczną i gaz, odmienne twierdzenia pozwanych nie znalazły oparcia w materiale dowodowym. Pozwane miały możliwość zweryfikowania prawidłowości naliczonych opłat lecz z tej możliwości nie korzystały, ujmując faktury wystawiane przez stronę powodową w swojej dokumentacji księgowej. Pozwana B. B. zarzuciła, że roszczenie o zapłatę należności za energię elektryczną i gaz, zostało uwzględnione jedynie w oparciu o jej twierdzenia, którym ostatecznie zaprzeczyła. Zarzut ten pozostaje w sprzeczności z materiałem sprawy, bowiem skarżąca pomija, że słuchana w sprawie w charakterze świadka B. O. zeznała, że faktury wystawiała w oparciu o obciążenia dostawców mediów obciążając pozwane 1/3 opłaty. Podkreślić przy tym trzeba, że powierzchnia zajmowana przez pozwane to około 1/3 powierzchni budynku. A zatem sposób rozliczenia należności za gaz w pełni odpowiadał postanowieniom umowy. Jeżeli natomiast chodzi o należności za energię elektryczną, to wobec nie zawarcia przez pozwane umowy bezpośrednio z dostawcą i nie kwestionowania przez okres kilku miesięcy sposobu rozliczania tych należności polegającego na wystawianiu przez stronę powodową refaktur, mając przy tym na uwadze treść zeznań świadka B. O., nie ma podstaw do zakwestionowania roszczenia strony powodowej w tym zakresie.

Jeżeli natomiast chodzi o zarzut naruszenia art. 479 § 2 k.p.c., który pozwane wiążą z przyjęciem, że przedstawione przez pozwaną B. B. dokumenty nie są wystarczające do przyjęcia, że przedstawiona do potrącenia wierzytelność z tytułu nakładów na wynajmowane pomieszczenia została udowodniona, to wskazać należy, że zarzut ten jest bezzasadny. Choć nie zachodziły podstawy do oddalenia wniosków dowodowych zgłoszonych na poparcie zarzutu potrącenia, gdyż wnioski te nie były spóźnione, jednak zauważyć trzeba, że pozwane po oddaleniu wniosków dowodowych nie zgłosiły do protokołu zastrzeżenia z art. 162 k.p.c. Ponadto podkreślić należy, że wartość ulepszeń o jakich mowa w art. 676 k.c. nie może być utożsamiana w prosty sposób z sumą wydatków poniesionych na ich dokonanie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.11.2000 r., II CKN 339/00). Z tego względu przedstawione przez pozwaną faktury dokumentujące poniesione koszty dokonania ulepszeń nie mogły być wystarczającym dowodem dla wykazania wierzytelności przedstawionej do potrącenia. Wartość ulepszeń wiązać bowiem trzeba ze wzrostem wartości rzeczy z chwili jej zwrotu, co w okolicznościach niniejszej sprawy oznaczało konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, o co zresztą wnosiła pozwana B. B.. Jednak zgodnie z art. 479 § 4 k.p.c. w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych do potrącenia mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami. U podstaw tej regulacji tkwi założenie, że aby zapobiec długotrwałemu postępowaniu dowodowemu, niedopuszczalne jest przesłuchiwanie świadków i stron oraz dopuszczanie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wierzytelności przedstawionej do potrącenia. Tym samym zarzuty pozwanej B. B. dotyczące oddalenia wniosku o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego oprócz tego, że nie zostały poprzedzone zarzutem z art. 162 k.p.c. to nadto nie mają oparcia w treści powołanej regulacji prawnej.

Reasumując - przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego sprzeciwiała się regulacja art. 479 § 4 k.p.c., natomiast same dokumenty przedstawione przez pozwaną B. są niewystarczające do udowodnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia.

Wobec powyższego przyjąć należało, że dokonane w sprawie ustalenia faktyczne mają oparcie w materiale sprawy, a przeprowadzone w sprawie dowody zostały właściwie ocenione przez Sąd Okręgowy, który poprawnie zastosował prawo materialne.

Wobec powyższego Sąd odwoławczy dzieląc ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i jego ocenę prawną oddalił apelacje obu pozwanych na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie w przedmiocie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego wydano stosownie do wyniku sporu w oparciu o art. 98 k.p.c., art. 105 § 2 k.p.c. i § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.9.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349 ze zm.). Orzeczenie w przedmiocie zasądzenia na rzecz pełnomocników ustanowionych z urzędu kosztów związanych z pomocą prawną udzieloną pozwany w postępowaniu apelacyjnym wydano w oparciu o § 19 w zw. z § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.9.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348 ze zm.). Sąd Apelacyjny nie uwzględnił żądania pełnomocnika z urzędu pozwanej M. K. o zasądzenie kosztów przejazdu na rozprawę, gdyż pełnomocnik poniesienia tych kosztów nie wykazał, a § 19 pkt 2 cyt. rozporządzenia mówi o konieczności udokumentowania poniesionych wydatków.